

Наказом Міністерства освіти і науки України № 55 від 02.02.09 затверджено індикатори ефективної діяльності професійно-технічного навчального закладу та методичні рекомендації щодо їх використання і прийнято рішення здійснити моніторинг на їх основі за галузевим спрямуванням. До основних джерел інформації належать офіційні статистичні дані, результати соціологічних досліджень ринку праці, дані зовнішнього оцінювання якості ПТО з боку роботодавців, випускників ПТНЗ тощо.

Список використаних джерел

1. Десятов Т.М. Міжнародний досвід розробки національних кваліфікацій / Т.М. Десятов // Професійно-технічна освіта. Спецвипуск, – 2007, – С. 6-8.
2. Жебровський Б.М. Створювати потужний кадровий потенціал. Забезпечити якісну підготовку робітничих кадрів / Б.М. Жебровський // Матеріали Всеукраїнської наради 3 березня 2006 р. – Київ. МОН України; КВППУ, 2006. – С 24-34.
3. Сергєєва Л.М. Моніторинг фахового успіху випускників професійних навчальних закладів / Л.М. Сергєєва, Г.Г. Русанов, І.В. Лько ; за ред. Л.І.Даниленко, Л.М.Сергєєвої. – К.: ТОВ “Стіс Плюс”, 2008. – 96 с.
4. Щербак О. Вивчення стану працевлаштування випускників професійно-технічних навчальних закладів / О.Щербак, Л.Щербак, Л.Голік // Професійно-технічна освіта. 2006. – №1. – С.34-38.

Стаття надійшла до редакції 04.06.2010р.

УДК 37:316.77

Н.С. Удріс
*к. соціол. н., доцент,
Київський національний
університет культури і
мистецтв*

ПЕДАГОГІЧНА СИСТЕМА ЯК ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ РЕГУЛЯЦІЇ ЕНТРОПІЇ СОЦІАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ХХІ ст.

У статті інтегруються результати наукових досліджень в галузі соціології, філософії та педагогіки з метою виявлення організаційних та самоорганізаційних механізмів змін сучасного комунікативного суспільства. Демонструється, що інформатизація соціуму на рівні окремої людини у сьогоденних масштабах стає фактором, який збільшує ентропійні процеси у соціумі. Доводиться, що педагогіка виступає провідною системою в регуляції ентропійних процесів та пропонується концепція проектно-соціокультурної форми особистості, формування якої може стати одним з пріоритетних напрямів педагогічної практики на початку 21-го ст. в Україні.

Ключові слова: організаційні механізми, педагогічна система, соціум.

В статті інтегруються результати наукових досліджень в області соціології, філософії та педагогіки з целью виявлення организационных и самоорганизационных механизмов изменений современно-го коммуникативного общества. Демонстрируется, что информатизация социума на уровне человека в сегодняшних масштабах становится фактором, увеличивающим энтропийные процессы в обществе. Доказывается, что педагогика выступает ведущей системой в регуляции энтропийных процессов и предлагается концепция проектно-социокультурной формы личности, формирование которой может стать одним из приоритетных направлений педагогической практики в начале 21-го ст. в Украине.

Ключевые слова: организационные механизмы, педагогическая система, социум.

In the article the results of scientific researches are integrated in area of sociology, philosophy and pedagogies with the purpose of exposure of organizational and elemental mechanisms of changes of modern communicative society. Demonstrated, that informatization of society at the level of man in today's scales be-

comes a factor, increasing entropy processes in society. Proved, that pedagogics comes forward the leadership in adjusting of entropy processes and conception of project socially-cultural form of personality formation which can become one of priority directions of pedagogical practice at the beginning of 21th to the Ukraine is offered.

Key words: organizational mechanisms, pedagogical system, society.

Постановка проблеми. Розвиток суспільства відбувається за рахунок постійного переосмислення структури навколишнього світу, місця людини і колективів у ньому, значимості людської діяльності для еволюції також того, під впливом яких факторів людина сприймає цей світ саме таким чином. Таке переосмислення здійснюється представниками самих цих соціальних груп – науковцями, митцями, духовними діячами. Науковці у постійних пошуках досконалості процесу пізнання віднаходять нові методи, будують моделі та конструюють теорії. Сучасний шлях пізнання – шлях інтеграції наукових знань. Об'єднання результатів досліджень різних наук (математика, фізика, хімія, біологія, психофізіологія) та гуманітарних, суспільствознавчих (філософія, соціологія, інформаціологія та ін.) Інтеграція знань є необхідною, адже кожен елемент/процес людської життєдіяльності може бути максимально пізнаним лише у випадку, коли досліджується з різних точок зору, що власне і забезпечує багаточисельність кількості сучасних наукових галузей. Особливо важливою є інтеграція наукових знань для тих сфер діяльності, які виступають посередником між соціальною групою науковців, які переходять на нові сходинки в еволюції наукового осмислення Всесвіту та широкими прошарками людей, що свідомо функціонують забезпечують існування людства як такого. Однією з цих сфер є система освіти, а наукою, у якій повинні акумулюватись знання різних напрямів та інтегруватись у моделі реалізації, виступає педагогіка.

На наш погляд, значущим у галузі педагогічного знання є визначення педагогічних моделей, актуальних для теперішніх та, головне, майбутніх соціокультурних трансформацій. Тому вкрай важливим є синтез найактуальніших сьогодні досліджень у напрямі розвитку та формування соціуму та культурної форми особистості у ньому. Аналіз процесів, що відбуваються у сучасному суспільстві, дозволив виявити проблему трансформації інформаційного середовища, його впливу на свідомість людини та, як результат, особливостей розвитку соціуму. Тому, актуальним для сучасної педагогічної науки є синтез результатів досліджень цього питання різними науками та конструювання на базі цього педагогічної моделі освітнього виховного напрямку. Метою дослідження ми вважаємо визначення напрямку педагогічної навчальної та виховної роботи в контексті соціокультурних трансформацій сучасного комунікаційного суспільства. Для реалізації цього проекту нами сформульовані наступні завдання:

1. з'ясувати механізми розвитку суспільства на сучасному етапі в контексті системного та синергетичного підходів;
2. дослідити ступінь залежності загального системного руху соціуму від руху розвитку його елементів – людей як соціальних об'єктів;

3. визначити особливості зростання інформаційного поля соціуму, позитивні та негативні риси цього процесу;
4. проаналізувати вплив інформаційного середовища на формування відомості людини та його картини світу;
5. визначити пріоритетні напрямки способу життєдіяльності людини для ефективного розвитку соціуму як системи
6. сформулювати, виходячи із з'ясованого, завдання навчального і виховного аспектів педагогічного процесу для досягнення позитивних соціальних змін.

Роботу виконано у контексті програм НДР Інституту реклами.

Аналіз останніх публікацій. Досягнення поставленої перед дослідженням мети здійснювалось шляхом синтезу наукових розробок останніх семи років у галузі соціології, філософії та педагогіки, а саме напрямки наукового осмислення соціальної самоорганізації (Л.Бевзенко), комунікативної культури та діяльності (С.Сарновська, І.Матюшина, Н.Драгомирецька), проектної культури та діяльності (С.Ізбаш, Л.Філімонюк), інформаційної культури особи (Н.Джинчарадзе). Ці дослідження сучасних науковців базуються на фундаментальних теоріях, таких, приміром, як теорія дисипативних структур (І.Пригожин), теорія детермінованого хаосу Г.Хакена, теорія катастроф Р.Тома, теорія нестационарних структур С.Курдюмова, соціологія соціальних змін (П.Штомпка), цілої низки досліджень у галузі інформатизації суспільства та теорії розповсюдження інформації [2, с.4-5], концепції проектної культури (Кантор) та інші.

Отримані результати. Вихідною аксіомою нашого дослідження було ствердження того, що природна та соціальна системи постійно змінюються під впливом різних за суттю факторів. Тому, першим етапом нашого дослідження стало з'ясування того, від чого залежить кожний наступний етап еволюції соціальної системи та чи може бути він прогнозованим. Отже, соціум являє собою складну нелінійну систему, яка постійно відчуває одночасний вплив процесів виникнення та збереження порядку на макро- та мікрорівні – тих упорядкованостей соціальної реальності, які наявні у моделях світу людини та складають основу його життєвої форми. Цей вплив виявляється у процесах постійних соціальних змін, тобто відмінностей у станах системи, які виникають у різні моменти часу, що слідують один за одним. [1, с.164] У прогресивних теоріях і наукових концепціях суспільство розуміється як динамічна система, безперервний процес, структурований потік подій.

Соціальні системи відрізняються від систем інших видів тим, що їм притаманні два різних типи системного порядку і два механізми його змін. Основою розвитку соціальних систем складає взаємодія організації та самоорганізації, випадкового та необхідного. Причиною цього вважається присутність в них людини з її здатністю до свідомої побудови цілей. Отже, в сучасних наукових моделях соціальних змін, що базуються на синтезі тео-

рій дисипативних структур, детермінованого хаосу та катастроф, синетичному та системному підході, постулюється одночасна наявність двох складових (двох механізмів) – організаційної та самоорганізаційної. Результатом дії організаційних та самоорганізаційних механізмів є формування організаційних та самоорганізаційних соціальних структур. Організаційні структури є результатом певного плану-проекту, що передують змінам, а особливістю самоорганізаційних є спонтанність, незапланованість утворення, їх конфігурація задається інтегральними властивостями соціальної системи, в якій вони виникли. Механізми діють паралельно, посилюючи або послабляючи один одного.

Згідно теорії дисипативних структур, кожна система прагне зберегти рівновагу, тобто постійно утримувати оптимальний стан елементів зв'язків між ними та уникати руйнації. Про соціальну систему та зміни в ній можна говорити, що самоорганізаційні механізми трансформацій проводять до відхилення системи від стану рівноваги, а організаційні – навпаки повертають її до такого. Характерно, що трансформації зазнає не тільки об'єктивна реальність, що оточує людину в її сприйнятті, але й психологічна структура людини (на мікроклітинному рівні), яка обумовлює її здатність до діяльності (мислення, уяву, свідомість), а та, у свою чергу, – предметну, соціальну. Певні суспільно значущі ідеї, що спонтанно виникають у свідомості та діях окремих людей, підхоплюються масами на рівні самоорганізаційних процесів, поширюються до стану суспільної тенденції та починають характеризувати стан системи на даний момент. Причому більшості людей, як складовим цієї системи важко відслідкувати та усвідомити повній мірі трансформації, що відбуваються. Прояви цих змін спостерігаються людьми вже як їх результат, у соціокультурних подіях різного ступеню значущості.

Звернемо увагу на слушну думку про те, що причиною наявності соціальних систем організаційних механізмів змін є людина з її здатністю до свідомої побудови цілей [1, с.173]. На другому етапі нашого дослідження ми вважаємо за необхідне визначити механізми, під впливом яких формуються цілі людини, а також того, наскільки їх побудова є свідомою. Отже, згідно теорії інформації та науковим дослідженням питання інформаційної культури [8], модель, що відповідає структурі впливу зовнішнього середовища, формується у соціальному організмі на основі отримання ззовні інформації. Ці моделі обумовлюють характер життєдіяльності людини протягом її фізіологічного терміну функціонування, що в цілому утворює автономію людини як підсистеми системи "суспільство".

Виходячи з вищесказаного, важливим є аналіз змісту та структури інформаційних потоків, під впливом яких відбувається формування у людини картини світу, та їх значущості у процесі еволюції соціальної системи. Ми вважаємо, що інформаційні технології, активно впроваджені у 2-й половині 20-го ст., швидко зростання кількості інформації будь-якої форми

та змісту та утворення інформаційного середовища можна вважати одним із самоорганізаційних механізмів трансформації суспільства. Наукове осмислення цих процесів призвело до появи теорії інформації (на яку ми спиралась вище), комунікації, понять суспільства інформаційного типу, інфосфери та ін. Для нашого дослідження важливим є з'ясування поняття "інформаційного середовища", оскільки саме його властивості впливають на свідомість та цільове спрямування людини. Отже, узагальнено інформаційне середовище можна визначити як складову штучного середовища (тобто того, що є результатом діяльності людини), що являє собою сукупність інформаційних умов існування суб'єкту – наявність інформаційних ресурсів, їх якість, розвинута інформаційна інфраструктура. Аналогічним поняттям є "інфосфера" соціуму, яке розуміється вітчизняним науковцем, доктором філософії Н. Джинчарадзе як результат інформаційно-відображених процесів у суспільстві, пов'язаний з пізнанням, спілкуванням та управлінням, що складається з інформаційних потоків, властивих людям та інформаційній техніці, а також процесів управління інформаційними та енергетично-речовими об'єктами. Заслуговує на увагу думка вченого про те, що інфосередовище виступає внутрішнім механізмом системи (у даному випадку соціальної) збереження власної автономії: "чим більше інформації отримала та або інша соціальна система, тим активніше вона її використовує для свого існування та розвитку, тим швидше відбувається зняття ентропії, тим вища ймовірність її творчо активного існування" [2, с.20].

На нашу думку, у контексті соціокультурних трансформацій останніх років, воно потребує корекції, оскільки множинність та об'ємність інформаційних потоків інформаційного суспільства ХХІ ст. безумовно впливають на свідомість соціальної істоти особливим чином, про що йтиметься нижче. На цьому ж етапі необхідно зосередитись на трактуванні поняття "соціальної ентропії" та розкрити механізми її можливого уникнення. Ентропією вважається процес у системі, що характеризується зростанням внутрішньої неузгодженості та неупорядкованості, за рахунок чого відбувається її "змішування" із зовнішнім середовищем (надсистемою). Найбільш розповсюдженим тлумаченням ентропії вважається "ступінь неструктурованості, непередбачуваності невизначеності певної випадкової величини, а разом з цим і певного об'єкту, поведінка якої цією величиною описується" [1, с.174]. Шлях зменшення ентропії системи (у нашому випадку сукупності окремих людей, що складають соціальне об'єднання) узагальнено полягає у зростанні взаємозв'язків між елементами, узгодженості їх дій. У кінцевому, ідеальному, так би мовити, розумінні елементам повинна бути притаманна максимально прогнозована поведінка, зв'язки між ними – стабільні та розвиватись у незмінному порядку.

Однак, у соціальних системах така ситуація межує з авторитарним деспотичним суспільством закритого типу, яке на певному етапі розвитку зазнає руйнації. Тому вітчизняні науковці надають більш адекватне розу-

міння соціальної ентропії, урахуваючи самоорганізаційні та організаційні механізми: ентропія системи буде тим вище, чим більшою кількістю зв'язків ми зможемо змінити між собою елементи системи без збитку загальносистемній якості [1, с.176]. Іншими словами, необхідно постійно змінювати зв'язки між елементами, забезпечуючи наявність динамічної складності системи. Головною умовою реалізації цього правила є, на нашу думку, наявність елемента, тобто ступінь різноманітності життєвої форми людини, що надає можливість організувати численні неоднорідні зв'язки. Згідно законам психології та психофізіології, збереження людської популяції як сукупності окремих біологічних істот залежить від того, наскільки її підсистемам притаманне різноманітне життя [6, с.432]. Життєдіяльність соціального організму також залежить від видового розмаїття її членів, при чому на перший погляд здається, що не біологічного, а соціального – сукупності соціальних ролей і статусів.

Що ж виступає фактором видового розмаїття людей як складової соціальної системи? Соціальна поведінка є об'єктивним проявом суб'єктивної картини світу людини, його свідомості. Л.Бевзенко, віддаючи відповідь на таке запитання у площині психології, пояснює можливість наявності соціального розмаїття поняттям "переживання". За його узагальненням, під переживанням можна розуміти цілісне психічне утворення, що виникає як результат накладення, з одного боку, усього особистісного багажу – знань, уявлень (культурно, етнічно, соціально та ін. детермінованих); психологічних особливостей людини – вміння мислити, уявляти, відчувати, передбачати; індивідуальної здібності до інтуїтивного прогнозування. Важливо, на думку автора, що переживання також виступає як відображення стану середовища людського існування, зокрема соціального оточення [1, с.179]. Переживання як особистісна якість елементів соціальної системи визначає ступінь ентропії соціуму. Так, якщо більшість членів суспільства притаманне відчуття (переживання) упорядкованості сприйняття існуючого соціального порядку та своєї відповідності тому порядку, що людина займає у цьому порядку, то ентропія суспільства на самоорганізаційному рівні буде низькою, а упорядкованість високою. Як навпаки, людина не ідентифікує себе із системним порядком та своїм місцем у ньому, – ентропія зростає, а стійкість системи зніжується [1, с.180]. Причому руйнація системи виявляється не через зовнішні прояви, тобто процеси, що сприймаються людиною як об'єктивні зміни, – ентропія актуалізується на рівні психічного, навіть підсвідомого, стану людини. Короткою характеристикою Л.Бевзенко показує, що багато європейських країн та американське суспільство на сучасному етапі розвитку зазнає системних ентропійних процесів через невпевненість та хаотичну картину світу на рівні індивідуальної свідомості та підсвідомості. Сьогодні вже можна стверджувати, що соціальна ентропія дійшла до свого високого показника та виявилась загальною світовою економічною кризою, яка власне і стала точкою біфуркації багатьох соціальних систем.

Зробимо невеличке резюме. Системний підхід до визначення структури навколишнього світу, місця людини і колективів у ньому, значимості людської діяльності для еволюції, а також, того, під впливом яких факторів людина сприймає цей світ певним чином приводить до висновків, що цілісність соціальної системи та зниження рівня соціальної ентропії залежить від двох визначальних факторів:

- по-перше, від упорядкованості внутрішньої картини світу та гармонійності психологічного переживання людини у співвідношенні себе та оточення;
- по-друге, від різноманітності зв'язків між елементами соціальної системи.

Другий фактор є похідним від першого, оскільки соціальна поведінка людини є об'єктивним проявом суб'єктивної картини світу. А картина світу, у свою чергу, будується переважним чином під впливом інформаційного середовища, в якому мешкає людина. Інформаційне середовище містить, на нашу думку, складається з багатьох складових – це поєднання природних потоків та штучних. Однак у соціальному контексті можна говорити, що воно утворюється інформаційною інфраструктурою (ЗМІ, інтернет, PR-технології та ін.).

Якими є характеристики сучасного інформаційного середовища? З одного боку – це перевищення кількості інформації. З іншого боку – його впливовість і нав'язливість, адже інформаційне середовище сповнене різноманітними технологіями психологічного тиску на підсвідомість людини. Необхідно, також, зосередити уваги на дуже вагомій характеристиці сучасного інформаційного середовища та пов'язаного з цим станом соціальної системи, а саме: постійне прискорення інформаційних обертів у соціумі та концентрація соціокультурної уваги на цьому (мається на увазі розвиток технічної сфери та розгалуження мережі ЗМІ, інтернет) нагадує уведене у науковий обіг поняття “ефекту червоної королеви”, коли необхідно “бігти з усіх ніг, аби тільки залишитись на тому ж місці”. Сьогодні вже наочно спостерігається перевиробництво інформації і одним з варіантів наслідків може стати, на нашу думку, наступне: людина, яка знаходиться під впливом інфосередовища, може втратити власну автономію у вигляді автентичної свідомості та реалізації її у власних моделях соціокультурної форми. Важливим фактом при цьому є те, що таких процесів може зазнати не лише психічна та інтелектуальна складові людини, але й фізична (як результат тривалого використання усіх технічних засобів роботи з інформацією). На перший погляд, під впливом інформаційного середовища моделі поведінки людей як підсистем соціальної системи, також як і зв'язки між ними, стають більш прогнозованими. А отже, – начебто зменшується ефект соціальної ентропії. Однак справжній сенс життя людини (активна діяльність, яка спрямована змінювати навколишнє середовище, а, отже, – і свідомість) замінюється ілюзорною псевдоактивністю поглинання інформації,

її обробки та утворення численної кількості нових зв'язків з метою створення нової порції інформації або її розповсюдження. Крім цього, за ний хаос інформаційного середовища, обробки інформації та відображення свідомістю людини обумовлює хаос психічного переживання, що призводить до збільшення соціальної ентропії (про що говорилось вище). Тому, на нашу думку, самоорганізаційний процес інформаційного вибуху значно відхиляє соціальну систему від стану рівноваги: система не зберігає свою цілісність через автономію по відношенню до зовнішніх змін, а руйнується через активізацію внутрішніх ентропійних процесів у своїй системі та "зникає" матеріальних складових (людей).

На нашу думку, у соціальній системі вочевидь спрацьовує зворотний зв'язок між системою та її складовими підсилюючого типу. Взагалі, підсилюючий зворотній зв'язок є невід'ємною характеристикою будь-якої системи та полягає у тому, що зміна стану системи слугує сигналом до підсилення її початкового стану. Іншими словами, система забезпечує більшу зміну у тому ж напрямку [5, с.53]. Або можна порівняти її зі сніжним кульом, який виступає символом експоненціального росту. У контексті нашого дослідження підсилюючий зв'язок виявляється у тому, що хаотичні ентропійні процеси в інформаційному полі викликають хаос у картині світу людини, що, відповідно, викликає неупорядкованість та великий ступінь непередбачуваності їх соціальної поведінки та, знов-таки підсилює подальші процеси у інформаційному полі, що є результатом діяльності соціального суб'єкту. У зв'язку з тим, що, згідно концепції наукової моделі, "у процесі саморегуляції та самозміни живий організм активно, селекційно обробляє інформацію згідно своїх внутрішніх потреб" [2, с.18], а цінність інформації вимірюється через збільшення ймовірності досягнення мети організму, виникає питання: що ж є первісним у процесі споживання інформації сучасною людиною? – її справжня мета як ознака автономії чи мимовільна, нав'язана ззовні комунікаційними технологіями, що є джерелом ентропії для людини у соціумі? Чи є можливість прогнозування самоорганізаційних процесів у соціальній системі та, навіть проектування її розвитку? На нашу думку, лише після того, як самоорганізаційні соціальні зміни стали були сили масової тенденції, настає етап їх наукового осмислення, формуються певні моделі та плануються організаційні механізми суспільної трансформації – або такі, що повинні довести самоорганізаційний механізм до рівня регульованої технології управління, або такі, що мають максимум знівелювати розповсюджений процес активізацією протилежного. На нашу думку, одним з найвагоміших внутрішніх організаційних механізмів соціальної системи у процесі постійної підтримки рівноваги виступає педагогічна система. Адже освітні та виховні програми повинні реалізувати моделі, що пропонуються представниками суспільних наук. Іншими словами, завданням науковців є узагальнення фактичних даних та розробка на базі цього теорій, моделей і методик, що носять випереджальний характер.

тер (моделювання організаційних механізмів), а завдання педагогів полягає у конструюванні за цими моделями повсякденної реальності через формування у зростаючого покоління нового типу мислення, нової соціокультурної форми. Отже, актуальними постійно залишаються пошуки таких педагогічних моделей і технологій, які забезпечують утримання стану рівноваги соціальної системи через роботу над свідомістю та культурною формою дітей/підлітків – дієвих елементів соціальної системи у майбутньому.

Висновки. Застосування організаційних механізмів регуляції стану соціальної системи засобами педагогічних теорій, моделей і технологій є сьогодні вкрай актуальним, оскільки ентропійні процеси в українському суспільстві набувають сили. На нашу думку, такою повинна стати концепція проєктної культури, яка повинна виступити визначальним чинником культурної форми сучасної людини та засобом інформаційної безпеки. Головною концепцією виступає наявність у людини мети та розуміння адекватності тієї чи іншої інформації проєкту щодо досягнення мети. Проєктна культура – це життєва форма, яка являє собою комплекс проєктного мислення, проєктної діяльності, організаційної, інформаційної та комунікаційної культур [2; 3; 4; 7]. Серед важливих характерних особливостей проєктної культури необхідно зазначити множинність одночасного ведення декількох проєктів, внаслідок чого утворюється численна кількість зв'язків та взаємодій, під час яких людина (елемент системи) перебудовує власну свідомість, соціокультурну модель та виявляє себе у різних об'єктивних станах – соціальних ролях, статусах тощо. Вона повинна виступати запорукою інформаційної безпеки людини. А, отже, – і зменшення ентропійних процесів у соціумі. Процес формування проєктної культури та інформаційної безпеки за допомогою педагогічної системи повинен стати комплексною програмою, що поділяється на стадії та охоплює декілька стадій становлення особистості людини як елемента соціальної системи – від початкового етапу соціалізації (дитячий садок) до отримання базових професійних компетенцій.

Список використаних джерел

1. Бевзенко Л. Соціальна самоорганізація. Синергетическа парадигма: можливості соціальних інтерпретацій / Л. Бевзенко. – К. : Інститут соціології НАН України, 2002. – 437с. / <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Bevzenko/index.html>
2. Джинчарадзе Н. Інформаційна культура особи: формування та тенденції розвитку (соціально-філософський аналіз) : автореф. дис. на здобуття д-ра філос. наук: 09.00.03 / Н. Джинчарадзе ; Київський ун-т ім. Т.Шевченка. — К., 1997. — 45с.
3. Драгомирецька Н. Комунікативна діяльність в державному управлінні: теоретико-методологічний аспект : автореф. дис... д-ра наук з держ. упр.: 25.00.01 / Національна академія держ. управління при Президентові України. – К., 2007. – 36с.
4. Ізбаш С. Проєктна діяльність як фактор соціально-професійної адаптації студентів педагогічного університету : автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.04 / С. Ізбаш ; Центральний ін-т післядипломної педагогічної освіти АПН України. – К., 2007. – 20с.

5. Коннор О. Дж. Искусство системного мышления: Необходимые знания в стемах и творческом подходе к решению проблем / Дж. О. Коннор, И. Макдермид. М.: Альпина Бизнес Букс, 2006. – 256с.

6. Психофизиология : учебник для вузов / под ред. Ю. Александрова. – 3-е доп. и перераб. – СПб.: Питер, 2004. – 464с

7. Сарновська С. Сучасна соціальна комунікативна культура (філософський методологічний аналіз) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. на 09.00.03 / С.Сарновська ; Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди НАН України. – 2000. – 18с.

8. Старіш О. Системологія : підручник / О. Старіш. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 232с.

Стаття надійшла до редакції 20.06.2010р.

УДК 378: 937+378.126

*І. І. Доброскок,
докторант Інституту
педагогіки АПН України*

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА МАГІСТРІВ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

У статті порушено проблему формування інформаційної культури майбутнього соціального педагога в процесі професійної підготовки. Визначено основні чинники, що зумовлюють необхідність формування інформаційної культури майбутнього фахівця. Уточнено сутність понять віртуальних способів навчання і підготовленості соціальних педагогів до професійної діяльності.

Ключові слова: професійна підготовка, соціальний педагог, інформаційна культура, інформатизація, інформаційно-рефлексивні технології.

В статье рассматривается проблема формирования информационной культуры будущего социального педагога в процессе профессиональной подготовки. Определены основные факторы, которые обуславливают необходимость формирования информационной культуры будущего специалиста. Уточнена сущность виртуальных способов обучения и подготовленности социальных педагогов к профессиональной деятельности.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, социальный педагог, информационная культура, информатизация, информационно-рефлексивные технологии.

The article investigates problem of informational culture formation of a future social worker in the professional training process. Main factors which condition the necessity of informational culture formation of a future specialist have been defined. The author specifies the notions virtual teaching means and preparedness of specialists in social pedagogy for professional activity.

Key words: professional training, social worker, informational culture, informatization, informatization and reflex technologies.

Постановка проблеми. Трансформаційні процеси, що відбуваються в сучасному суспільстві, зумовлюють зміни в механізмах управління навчально-виховною роботою у ВНЗ. Зміна системи управління навчально-виховним процесом у ВНЗ та виникнення нових проблем, пов'язаних з процесом становлення та соціалізації студентської молоді, формують завдання на створення нових соціальних інституцій у студентському середовищі з метою якісної професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів у умовах магістратури.

Нагальна потреба у спеціалістах, які володіють інформаційними технологіями, відчувається практично в усіх галузях виробництва й економіки, а відповідно і підготовка соціальних педагогів, компетентних